

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 13, No. 4, 2018, pp. 1-11

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การศึกษากระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด
A STUDY OF IN-SCHOOL SUPERVISION IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2 WITH THE HIGHEST LEVEL
IN ROUND 1-3 OF EXTERNAL QUALITY ASSURANCE

นางสาวสุวาทิ ทองจีน *

Suwatee Thongjean

อาจารย์ ดร.บุณฑริกา บุณย์ภักดี **

Buntarika Bulpakdi, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด จำนวน 11 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานแผนงานโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด โดยภาพรวม มีการปฏิบัติในการจัดกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.39 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.34 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านการปฏิบัติการนิเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.33 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: suwatee.edu.cu51@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาธุรกิจและอาชีวศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: buntarika.b@Chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The current research endeavor aimed to study in-school supervision in secondary schools under The Secondary Educational Service Area Office 2 with the Highest Level in Round 1-3 of External Quality Assurance. The sample was 11 secondary schools under The Secondary Educational Service Area Office 2 with the Highest Level in Round 1-3 of External Quality Assurance. The sample included 121 School Directors, Deputy Directors, School Planning Directors, and Heads of Departments. The instruments used in the study were questionnaires with estimated scales, analysis statistics, including frequency, percentage, and standard deviation.

The result revealed that overall, in-school supervision in secondary schools under The Secondary Educational Service Area Office 2 with the Highest Level in Round 1-3 of External Quality Assurance obtained the practice level of 4.29. When considering each aspect, we discovered that the supervision assessment and report received an average of 4.39 which was the highest average of all aspects, followed by the high averages of the supervision planning 4.34 and the supervision practice which obtained an average of 4.33

คำสำคัญ: การนิเทศภายในโรงเรียน / การประเมินคุณภาพภายนอก

KEYWORDS: IN-SCHOOL SUPERVISION / EXTERNAL QUALITY ASSURANCE

บทนำ

การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า ในปัจจุบันสถานศึกษายังมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านผู้เรียน และด้านงบประมาณ อีกทั้งสถานศึกษายังมีอิสระในการบริหารจัดการ มีการพัฒนา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้วยตนเอง จึงส่งผลให้คุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการบริหารจัดการมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้แล้ว การได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือแม้กระทั่งการได้รับการช่วยเหลือกำกับติดตามจากสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ล้วนเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาทั้งสิ้น และจากสภาวะการณ์ ด้านการศึกษาของประเทศไทย ที่ผ่านมามีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษามากที่สุด และเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ แต่ผลการจัดการศึกษากลับไม่สอดคล้องกับงบประมาณ และแม้จะมีความพยายาม ปฏิรูปการศึกษาแล้วหลายครั้งก็ตาม แต่ปัญหาการศึกษาสำคัญหลักๆ ยังคงมีอยู่ไม่ว่าจะเป็น การขาดความ ต่อเนื่องเชิงนโยบาย การขาดการกำกับเชิงปริมาณ การขาดการควบคุมคุณภาพ (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2558)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีความพยายามในการแก้ปัญหาคุณภาพ การจัดการศึกษาของไทย ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องใช้หลักการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับการบริหารหรือดำเนินกิจการต่างๆ ที่ต้องมีการดำเนินงานให้เป็นระบบครบวงจรโดยมีขั้นตอนที่สำคัญประการ หนึ่ง คือ การประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ อันจะสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด รวมทั้งมีจุดอ่อนหรือปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การ วางแผนและการดำเนินงานระยะต่อไปบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่ จะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานที่เป็นกลาง เพราะจะทำให้เกิดกลไกในการตรวจสอบอย่างจริงจัง รวมทั้งกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาตั้งแต่ ระดับชาติ ถึงหน่วยงานที่เล็กที่สุด คือ สถานศึกษาและภายในห้องเรียนต้องมีการประเมินตนเองเพื่อ

พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา จากความสำคัญของการประเมินผลที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งผลให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินสะท้อนผลการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 พ.ศ. 2545 และครั้งที่ 3 พ.ศ. 2553 โดยทำการประเมินอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ และคณะ, 2558)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนาการของระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ ของ สมศ. โดย วารุณี ลัทธิโชคดี (2560) พบว่า คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกส่วนหนึ่งเป็นผลจากการนิเทศงาน ทั้งนี้โรงเรียนที่มีคุณภาพจะมีระบบของการนิเทศที่ดี ซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน ซึ่งการนิเทศอาจประกอบด้วย 1) การนิเทศจากต้นสังกัด 2) การนิเทศของผู้บริหารโรงเรียน และ 3) การนิเทศของบุคลากรในโรงเรียน นอกจากนี้ความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน โดยมีการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการทำงาน และเน้นการมีส่วนร่วมและร่วมมือกันเพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยมีความร่วมมือในหลายระดับ ได้แก่ ระดับหมวดหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับสายชั้นหรือระดับชั้น ระดับฝ่ายหรืองานที่รับผิดชอบและระดับโรงเรียน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีระบบ มีการกำกับติดตามความก้าวหน้า และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมทั้งการรับรู้รับทราบ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมดำเนินงาน ร่วมแก้ปัญหา และร่วมภาคภูมิใจกับความสำเร็จของงานซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกรักสำนึกความเป็นเจ้าของให้กับบุคลากรของโรงเรียน

ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยการนิเทศภายในโรงเรียนเข้ามาช่วย เมื่อโรงเรียนมีการจัดการนิเทศภายในที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผล ก็จะส่งผลให้การประกันคุณภาพประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การนิเทศภายในเป็นการมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการสอนโดยเน้นความร่วมมือกัน เน้นความเป็นประชาธิปไตย และเน้นการให้บริการให้การช่วยเหลือสนับสนุนมากกว่าการบังคับให้ปฏิบัติตาม และเป็นการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2556)

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียน เป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยบุคลากรผู้ซึ่งรู้จักและเข้าใจ มีความคุ้นเคยใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการภายในองค์กรมากที่สุด อีกทั้งการนิเทศภายในโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาของการนิเทศที่เกิดจากหน่วยงานต้นสังกัด ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ข้างต้น เช่น ปัญหาศึกษานิเทศก์มีจำนวนจำกัด หรือไม่ครบตามสาขาวิชา ทั้งนี้การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น สถานศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน ดังนั้นสิ่งสำคัญของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนคือ การออกแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งจุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2559) ได้สรุปสังเคราะห์กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน การวางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ ทั้งนี้ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน สอดคล้องกับการบริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้กำหนดขั้นตอนในการ

บริหารงานนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ ขั้นการวางแผนและการจัดทำโครงการนิเทศ ขั้นการดำเนินงานนิเทศ และขั้นการประเมินผลกรนิเทศ

การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแต่ละขั้นตอนเกิดจากการวางแผนการดำเนินการนิเทศของสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อความสำเร็จในการนิเทศภายในโรงเรียน หากโรงเรียนมีกระบวนการที่มีคุณภาพ สามารถตรวจสอบ ปรับปรุงช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรภายในสถานศึกษาได้ ย่อมส่งผลให้เกิดคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสามารถสะท้อนได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา

รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตั้งแต่รอบที่หนึ่งถึงสาม โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาจำนวนโรงเรียนในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่ที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกตั้งแต่รอบที่หนึ่งถึงสามแล้ว ปรากฏสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เป็นเขตพื้นที่ที่มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดมากที่สุดที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ตั้งแต่รอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด กล่าวคือ มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 11 โรงเรียน จากทั้งหมด 52 โรงเรียน ได้รับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1 ระดับ ดี และรอบที่ 2-3 ระดับ ดีมาก ทั้งนี้ระดับคุณภาพสูงสุดที่โรงเรียนได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอก สามารถสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและคุณภาพของกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนของสถานศึกษานั้น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกตั้งแต่รอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอื่นๆ ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และช่วยสนับสนุนให้โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน นำมาซึ่งการวางแผนปรับปรุงการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษากระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด จำนวน 11 โรงเรียน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานแผนงาน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 11 คน จำนวน 11 โรงเรียน จึงสามารถสรุปจำนวนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ ดังนี้

ผู้อำนวยการโรงเรียน	11	คน
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	11	คน
หัวหน้างานแผนงาน	11	คน
ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	88	คน
รวมทั้งสิ้นจำนวน	121	คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างานแผนงาน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเภทแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ Likert เกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีความหมาย ดังนี้

- ระดับคะแนน 5 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงในระดับ มากที่สุด
- ระดับคะแนน 4 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงในระดับ มาก
- ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงในระดับ ปานกลาง
- ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงในระดับ น้อย
- ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีการปฏิบัติจริงในระดับ น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และรวบรวมข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยการร่างแบบสอบถาม สร้างข้อคำถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน
3. นำร่างแบบสอบถามส่งอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อจัดทำร่างแบบสอบถามสำหรับส่งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
4. นำแบบสอบถามฉบับร่างส่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบค่าความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม แล้วนำผลการตรวจสอบมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง
5. สร้างแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากสาขาวิชานิติศาสตร์และการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถาม จำนวน 121 ฉบับ ทางไปรษณีย์ให้แก่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย และกำหนดเวลาในการส่งคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1981) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 111 คน จากจำนวนที่กำหนดไว้ทั้งสิ้น 121 คน คิดเป็นร้อยละ 91.74 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ รองลงมา คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านการปฏิบัติการนิเทศ

ผลการวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน

1.1 การรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็น โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนใช้วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันและหาความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การศึกษาและวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฯลฯ รองลงมา คือ โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศของครู และโรงเรียนมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการนิเทศของครู

1.2 การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เห็นสภาพปัจจุบันของปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนในแต่ละด้านอย่างชัดเจน และพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการต่างๆ รองลงมา คือ โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และโรงเรียนมีการวิเคราะห์ห้องประกอบที่เอื้อต่อความสำเร็จและหาทางเลือกในการจัดกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

2. ด้านการวางแผนการนิเทศ

2.1 การจัดโครงสร้างการนิเทศภายใน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานในขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนกำหนดโครงสร้างการนิเทศเพื่อการนิเทศการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียนได้อย่างชัดเจน เช่น จัดโครงสร้างการนิเทศในกลุ่มบริหารต่างๆ จัดโครงสร้างการนิเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น และโรงเรียนมีการกำหนดชี้แจงขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน

2.2 การทำแผนงาน/โครงการนิเทศ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดทำปฏิทินในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนและชี้แจงให้บุคลากรภายในโรงเรียนรับทราบร่วมกันอย่างชัดเจน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อวางแผนจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในโรงเรียน และโรงเรียนศึกษาวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อกำหนดแนวทางการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันจากผลการปฏิบัติงาน และผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)

3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ

สภาพด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้นิเทศได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและใช้เครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศที่นำมาใช้ในการพัฒนาครูและบุคลากรภายในโรงเรียน รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดทำสื่อและเครื่องมือ เพื่อใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน และโรงเรียนมีการพัฒนาสื่อและเครื่องมือการนิเทศ มีการทดลองใช้เครื่องมือการนิเทศกับสถานการณ์จริง และประเมินผลการใช้เครื่องมือการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

4.1 การเตรียมการปฏิบัติการนิเทศ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการนิเทศแต่ละงานในกลุ่มบริหารต่างๆ รองลงมา คือ โรงเรียนมีการประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้องในการนิเทศภายในเพื่อลงมือปฏิบัติตามแผนและปฏิทินการนิเทศ และโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบโครงการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

4.2 การลงมือปฏิบัติการนิเทศ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้รับการนิเทศได้รับการติดตาม ดูแลและช่วยเหลือ สนับสนุนในการปฏิบัติงานหรือการจัดการเรียนการสอนจากผู้นิเทศ รองลงมา คือ ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศภายในตามแผนที่

กำหนดไว้ และโรงเรียนส่งเสริมการจัดให้มีแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ เช่น ห้องปฏิบัติการหลักสูตร หนังสือ คู่มือครู ฯลฯ

5. ด้านการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

สภาพการประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหาร บุคลากร ในโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน รองลงมา คือ โรงเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล ไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และ โรงเรียนมีการตรวจสอบหรือประเมินการนิเทศว่าการดำเนินงานนิเทศภายในที่ผ่านมาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรอภิปรายและเสนอแนะ ดังนี้

1. สภาพการจัดกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศมุ่งประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งในระดับโรงเรียน กลุ่มงาน และกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบ ความก้าวหน้า และความสำเร็จของโครงการ จึงอาจกล่าวได้ว่า การประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศมีความสำคัญต่อกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะสามารถตรวจสอบความก้าวหน้า พิจารณาผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการนิเทศที่ดำเนินการไปแล้ว รวมทั้งทำให้ผู้บริหารได้ทราบผลการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมจุดเด่น และแก้ไขปัญหาในจุดบกพร่องของแผนงาน/โครงการนิเทศได้ จึงส่งผลให้การประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับจิณห์ชาน อูปาทั้ง (2551) ได้ศึกษา การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.ที่ได้รับรองมาตรฐานการศึกษา เป็นโรงเรียนที่มีการประเมินผลการนิเทศทุกโรงเรียนในชั้นการดำเนินงาน ผู้มีส่วนร่วมในการประเมินของโรงเรียนที่มีการจัดโครงสร้างการดำเนินงานนิเทศภายในโดยเฉพาะ ประกอบด้วย หัวหน้างานนิเทศและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนโรงเรียนที่มีการจัดโครงสร้างการดำเนินงานนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้มีส่วนร่วม ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

2. สภาพการจัดกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด ด้านการศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน เรื่อง การรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็น โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนใช้วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันและหาความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การศึกษา และวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันและหาความต้องการในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยวิธีที่หลากหลาย จะทำให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของครูในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานก่อนการวางแผนการนิเทศเพื่อดำเนินการนิเทศ

ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ นภัสนันท์ อุปรี (2559) ได้ศึกษา รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งพบว่า ด้านการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของการนิเทศ ต้องมีการประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน พร้อมสำรวจความต้องการและความจำเป็นอย่างแท้จริง รวมทั้งควรมีการรวบรวมความคิดเห็นของบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และกำหนดความต้องการในการนิเทศภายใน

3. สภาพการจัดกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด ด้านการวางแผนการนิเทศ เรื่อง การจัดโครงสร้างการนิเทศภายใน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสมตามบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานในขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการเพื่อให้มีผู้รับผิดชอบและขับเคลื่อนการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับ วรณพิศา พลฤกษ์มาศ (2553) ได้ศึกษา การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา พบว่า การวางแผนการนิเทศของโรงเรียนจะต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อดำเนินการวางแผนการนิเทศและปฏิบัติการนิเทศเป็นลำดับต่อไป และสอดคล้องกับสำรองชัย สามเมือง (2555) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องมีการจัดองค์กรนิเทศภายในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการจัดโครงสร้างองค์กรนิเทศภายในโรงเรียนในรูปแบบคณะกรรมการ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูวิชาการ ตัวแทนครู และตัวแทนชุมชน โดยกำหนดให้คณะกรรมการแต่ละส่วนมีหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน เช่น คณะกรรมการที่เป็นครู รับผิดชอบโครงการนิเทศภายในโรงเรียน กำหนดแผนควบคุม กำกับ ติดตาม การนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

4. สภาพการจัดกระบวนการการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 1-3 ในระดับคุณภาพสูงสุด ด้านการวิเคราะห์การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้การรายงานผลการประเมินให้ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน ทำให้ได้ทราบผลการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ดำเนินการส่งเสริมจุดเด่น และแก้ไข ปัญหาในจุดบกพร่องของแผนงาน/โครงการนิเทศได้ สอดคล้องกับ นภัสนันท์ อุปรี (2559) ศึกษา รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า การประเมินและรายงานผลการนิเทศจะต้องมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและเป็นจริงเพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนต่อไป และสอดคล้องกับ นนทพร พนาตรีสวัสดิ์ (2559) ได้ศึกษา กลยุทธ์การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศนั้น สถานศึกษาจะต้องมีการกำกับติดตามงานนิเทศ และการประเมินผลการดำเนินงานนิเทศเป็นสำคัญ เพื่อวางแผนแนวทางในการแก้ไขอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย แบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ควรพัฒนาคุณภาพกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีระบบและมีแนวทางในการนิเทศที่ชัดเจนทั้งด้านการนิเทศการสอนและการนิเทศงาน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน ที่สำคัญที่สุดคือ โรงเรียนจะต้องศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนทุกโรงเรียน เพราะแต่ละโรงเรียนมีบริบทแตกต่างกัน ดังนั้นสภาพปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนจึงอาจมีความแตกต่างกัน ซึ่งการศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศซึ่งจะทำให้โรงเรียนทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของครู ส่งผลต่อการกำหนดแนวทาง การวางแผน และการเลือกกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมต่อไป

2. โรงเรียนควรมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการนิเทศ เพื่อเป็นกรอบในการประเมินคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน และถือเป็นการสร้างแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีระบบแบบแผนที่ชัดเจน ส่งผลต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. โรงเรียนควรมีการรายงานผลการนิเทศภายในโรงเรียนทั้งการนิเทศงานและการนิเทศการจัดการเรียนการสอนให้ผู้บริหาร บุคลากรภายในโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพราะผลการประเมินเป็นตัวบ่งชี้ของคุณภาพการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งหากผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบผลการประเมินร่วมกัน อาจส่งเสริมให้เกิดการกระตุ้นและสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาในจุดที่ยังเป็นปัญหา บกพร่อง หรือต้องการรับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำสื่อและเครื่องมือในการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนต่างๆ เนื่องจากโรงเรียนจำนวนมากขาดสื่อและเครื่องมือในการนิเทศที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางหรือกลยุทธ์การนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาได้

3. ควรมีการศึกษาและพัฒนาคู่มือสำหรับการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสมกับโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: ชารอักขร.
- จุไรรัตน์ สุตรุ่ง. (2559). *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- จิณห์ธัญ อนุพัทธ์. (2551). *การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2558). *คุณภาพศิษย์เป้าหมายการประเมิน*. กรุงเทพมหานคร: ซีโน พับลิชชิงแอนด์แพคเกจจิง.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ และคณะ. (2558). *คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.

- นนทพร วัฒนะสวัสดิ์. (2559). กลยุทธ์การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภัสนันท์ อุปรี. (2559). รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 23. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก: 3(2), หน้า 101-112.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือ
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณพิศา พฤษมาศ. (2553). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับ
การรับรองมาตรฐานการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎี กลยุทธ์สู่การ
ปฏิบัติ. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วารุณี ถิ่นโชคดี. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลและพัฒนารูปแบบการของระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบ ของ สมศ. สืบค้นจาก
<http://www.onesqa.or.th/upload/download/201706151058503.pdf>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2560). ผลการประเมินคุณภาพภายนอก. สืบค้น
จาก <http://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>
- สำรองชัย สามเมือง. (2555). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา.

ภาษาอังกฤษ

Best, John W. (1981). *Research in Education*. 4th ed. New Jersey: Prentice – Hall Inc.